

Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції зарубіжних країн:
порівняльний аналіз при здійсненні поліцейської реформи в Україні

Басс В.О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративної діяльності НАВС

Розглядаючи сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн, необхідно, насамперед, дати етимологічне визначення цього терміна.

Одним з основних пріоритетних напрямів адміністративно-юрисдикційної діяльності є те, що вона включає в себе певні особливості, які унеможливають її ототожнення з іншими видами діяльності органів виконавчої влади. При цьому для визначення таких особливостей важливим є з'ясування поняття «юрисдикції» як одного з головних у визначенні природи діяльності органів виконавчої влади [1, с. 6-8].

Юрисдикція (від лат. *jurisdictio* - судочинство) в науковій літературі тривалий час ототожнювалася із судочинством, правосуддям та підсудністю, межами компетенції того чи іншого судового органу, а також з повноваженнями вирішувати справи і застосовувати санкції. З часом розуміння юрисдикції зазнало певних змін, і сьогодні вона визначається як сукупність повноважень відповідних державних органів вирішувати правові спори і справи про правопорушення [2, с. 203].

Юрисдикційна діяльність органів виконавчої влади може полягати в розгляді скарг громадян і юридичних осіб органами виконавчої влади, хоча і така діяльність повинна супроводжуватися прийняттям рішення про усунення порушень режиму законності й застосування, за необхідності, державно-примусових заходів до правопорушника¹. У свою чергу адміністративно-юрисдикційна діяльність тісно пов'язана з адміністративно-наглядовою, адміністративно-управлінською та адміністративно-розпорядчою діяльністю і разом з ними утворює єдину систему адміністративної діяльності міліції України [4].

У порівнянні з Україною така діяльність поліції західних країн має зовсім інший зміст. У більшості західних країн адміністративна діяльність не визначається в тому розумінні, яке вона має. Для поліції західних країн «адміністративна діяльність»-це підготовка матеріалів до суду та управлінська діяльність з організації діяльності поліції.

Юридичний словник Блека дає визначення адміністративної діяльності як практичного управління та керування різними органами та агенціями, які не належать до органів державної влади [5]. Інший юридичний словник - Гарнера визначає адміністративну діяльність як діяльність, яка визначає разом з адміністративним законодавством відносини між законодавцями, судовою владою та громадянами [6].

У діяльності поліції Великобританії термін «адміністративна діяльність» застосовується досить часто. Але на практиці адміністративна діяльність, яка охоплюється цим терміном, визначає діяльність поліції в таких сферах: 1) підготовка протоколів, довідок, свідчень та інших матеріалів для розгляду в суді; 2) перевірка протоколів, проведення запитів, додаткових оглядів місць правопорушення, виявлення додаткових обставин учинення правопорушення, якщо такі спостерігаються; 3) допити свідків, правопорушників, опитування населення та інші дії з метою встановлення найбільш повної картини скоєння правопорушення [1].

У порівнянні з класифікацією, прийнятою в Україні, ми можемо констатувати, що вона є складовою внутрішньоорганізаційної адміністративно-юрисдикційної діяльності. Але адміністративно-юрисдикційна діяльність міліції України передбачає також прийняття рішень у справах, їх перегляд у випадку оскарження та виконання.

Необхідно наголосити на тому, що на відміну від України, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції в зарубіжних країнах (як правило муніципальної поліції) - це підготовка матеріалів до суду та управлінська діяльність з організації діяльності поліції, що передбачає: підготовку протоколів, довідок, свідчень та інших матеріалів для розгляду в суді, перевірку протоколів, проведення запитів, додаткових оглядів місць правопорушення, виявлення додаткових обставин скоєння правопорушення (якщо такі існують), допити свідків, правопорушників, опитування населення тощо.

Відповідно до класифікації, прийнятої в Україні, це частина адміністративно-юрисдикційної та внутрішньоорганізаційної діяльності. Водночас адміністративно-юрисдикційна діяльність міліції України передбачає також прийняття рішень у справах, їх перегляд у випадку оскарження та їх виконання. До компетенції поліції зарубіжних країн такі дії не належать.

Тому адміністративно-юрисдикційна діяльність майбутньої поліції місцевого самоврядування, або муніципальної поліції України повинна включати в себе лише підготовку різних матеріалів і мати проактивний характер, а приймати рішення за фактом правопорушення повинна державна міліція.

Список використаних джерел:

1. Заросило В. О. Порівняльний аналіз адміністративної діяльності міліції України та поліції зарубіжних країн (Великобританії, США, Канади та Франції)»: дис. ... канд. юрид. наук / В. О. Заросило. - К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2002. - 250 с.
2. Авер'янов В. Б. Реформування українського адміністративного права: черговий етап / В. Б. Авер'янов // Право України. - 2000. - № 7. - С. 6-8.
3. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації : [монографія] / Комзюк А. Т. ; за заг. ред. проф. О. М. Бандурки. - Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. - 336 с.
4. Адміністративні проступки, підвідомчі міліції: кваліфікація, доказування, особливості провадження: Навчальний посібник. Видання третє. - К.: ПП «Дірект Лайн». - Київ. - 2014. - 256 с.
5. Garner B.A. A Dictionary of Modern Legal Usage, 2nd edition, Oxford University Press, New York, 1995, p. 28. - 259 p.
6. Black H. C. Black's Law Dictionary, 5th edition, West Publishing Company, Saint Paul, Minnesota, 1990, p. 97. - 368 p.